

SLOVENSKA ZVEZA ZA
JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE
IN TOBAČNO KONTROLO

NVO varujejo naše zdravje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

MESTNA OBČINA MARIBOR

facebook.com/szotk
twitter.com/tobakzveza
zadihaj.net
nvozdpravje.si

E-NOVICE / Marec 2018

Vsebina:

- [novice mreže NVO za zdravje in ostale novice](#)
- [zanimive novice s področja zdravja in okolja po svetu](#)
- [napovednik dogodkov na področju zdravja in okolja](#)
 - [razpisi na področju zdravja in okolja](#)

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

• [Facebook kampanja "Opusti in zmagaj" 2018](#)

V mesecu marcu smo zaključili prvo vodeno opuščanje kajenja zaključene skupine kadilcev preko Facebooka v okviru kampanje Opusti in zmagaj. Opusti in zmagaj je projekt, namenjen odvajanju od kajenja za večjo zaključeno skupino udeležencev. Vsi udeleženci kampanje so na isti dan pričeli z vodenim opuščanjem kajenja. Pri procesu opuščanja so sodelovali tudi strokovnjaki za odvisnosti in zdravstveni delavci, ki so bili udeležencem na razpolago v procesu odvajanja.

Skupinsko odvajanje od kajenja je potekalo od 12.2.2018 do 12.3.2018. V skupini je bilo 14 članov. Po starih tednih smo z rezultati, glede na naša pričakovanja, zadovoljni. 4 udeleženci so v tem času popolnoma nehali kaditi, 3 udeleženci ob redkih priložnostih se prižgejo cigareto. Ostali so spremljali objave in ostalo dogajanje, vendar še niso zbrali dovolj volje in odločnosti, da bi cigaretam rekli NE.

Za uspešno opustitev je gotovo ključnega pomena motivacija in odločenost vsakega posameznika, da postane nekadilec. Tisti, ki se podajo na pot opuščanja nepravilno in neodločno, bodo le redko uspeli dokončno opustiti kajenje.

Na podlagi povratnih informacij in vtisov prve zaključene skupine kadilcev nameravamo naš pristop prilagoditi in izpopolniti, predvsem pa želimo v bodoče pritegniti še več kadilcev, da se udeležijo programov opuščanja kajenja.

• [Svetovni dan ustnega zdravja - 20. marec 2018](#)

Svetovni dan ustnega zdravja "Pamet v roke - za usta in zobe", je projekt, ki spada pod okriljem Svetovne zobozdravstvene organizacije (FDI) in se obeležuje 20. marca. S sloganom *Recite »Aaa«: Pomislite na usta, pomislite na zdravje* želijo poudariti celostno in vseživljenjsko skrb za ustno zdravje, ki obsega zdravje zob, obzobnih tkiv in vseh drugih struktur v ustni votlini. Pomemben del zdravega življenjskega sloga je dosledna skrb za ustno higieno in obiski pri zobozdravniku. S tem lahko močno zmanjšamo verjetnost nastanka bolezni v ustni votlini in krepimo tudi naše splošno zdravje. Kadilci lahko pomembno izboljšajo zdravje ustne votline tako, da prenehajo kaditi, saj je kajenje cigaret eden najpogostejših vzrokov za nastanek rakavih in drugih obolenj ustne votline.

Ob letošnjem svetovnem dnevu ustnega zdravja so na NIJZ pripravili krajšo brošuro. Izpostavili so pomen ustne higiene, nekatere povezave med ustnim in splošnim zdravjem, zapisanih pa je tudi nekaj preprostih in najučinkovitejših ukrepov za ohranjanje in krepitev ustnega zdravja.

Brošura se nahaja [tukaj](#).

• [Sodelovanje v Programu SVIT je modra odločitev](#)

Marec je mednarodni mesec boja proti raku debelega črevesa in danke, mesec, ko opozarjamo na pomen preprečevanja in zgodnjega odkrivanja bolezni. Rak debelega črevesa in danke je tretji najpogostejši rak pri ženskah in četrti najpogostejši pri moških. Program Svit je od začetka delovanja do danes pripomogel k zmanjšanju števila raka na debelem črevesu in danki.

Kaj je Program Svit?

Program Svit deluje od leta 2009 in je namenjen prebivalcem v starosti od 50 do 74 let, ki imajo urejeno osnovno zdravstveno zavarovanje. Cilj Programa Svit, ki ga vodi Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), je pravočasno odkriti predrakave spremembe (adenome) in raka na debelem črevesu in danki. Sodelovanje v Programu Svit krije Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, zato vabljenim ne predstavlja dodatnih stroškov.

Za kakršnokoli vprašanje glede sodelovanja v Programu Svit, se lahko obrnete na:

- Svitovo kontaktno točko v vašem zdravstvenem domu,
- elektronski naslov svit@nijz.si ali
- telefonsko številko 01/620 45 21.

Več o Programu Svit najdete na spletni strani www.program-svit.si ter na spletnih straneh [NIJZ](#).

[Nazaj na vrh](#)

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

• [Nedavna raziskava je pokazala visoke količine težkih kovin v hlapih elektronskih cigaret](#)

Znanstveniki na Šoli za javno zdravje John Hopkins Bloomberg so odkrili znatne količine težkih kovin, tudi svinca, ki so uhajale iz nekaterih grelnih tuljav elektronskih cigaret. Težke kovine so bile prisotne tudi v aerosolih, ki jih uporabniki vdihavajo.

V študiji, ki je bila objavljena v zborniku Environmental Health Perspectives, dne 21. februarja 2018, so preiskali naprave za kajenje elektronskih cigaret za vsebnosti težkih kovin. Skupno so v raziskavi zajeli 56 posameznih uporabnikov elektronskih cigaret in njihovih naprav. Ugotovili so, da je veliko število naprav ustvarilo aerosole s potencialno nevarnimi koncentracijami svinca, kroma, mangana in niklja. Dolgotrajno vdihavanje teh kovin lahko povzroči nastanek pljučnih, jetrnih, imunskih, kardiovaskularnih obolenj in možganskih poškodb ter celo raka. Ameriška zvezna agencija za nadzor nad hrano in zdravili (FDA) ima pooblastilo za izvajanje nadzora nad elektronskimi cigaretami, vendar še ni sprejela dokončne odločitve o načinu regulacij. Ugotovitve, da so uporabniki elektronskih cigaret izpostavljeni nevarnim koncentracijam težkih kovin, bi lahko postale eden ključnih argumentov, na katerega bi se lahko agencija pri sprejemanju novih pravil v prihodnosti osredotočila.

»Za FDA, proizvajalce elektronskih cigaret in uporabnike same je zelo pomemben podatek, da iz ogrevalnih tuljav, ki jih trenutno proizvajajo, uhajajo težke kovine, ki najprej preidejo v aerosole in nato z inhalacijo v pljuča,« pravi Ana Maria Rule, doktorica znanosti, avtorica raziskave in znanstvena asistentka na oddelku za okoljsko zdravje in inženirstvo na šoli za javno zdravje John

Hopkins Bloomberg.

Elektronske cigarete običajno delujejo tako, da električni tok, ki ga proizvaja baterija, segreje kovinsko tuljavo, ta pa upari tekočo mešanico nikotina in arom v aerosol, ki ga nato uporabniki vdihavajo. »Vaping« – praksa vdihavanja tega aerosola kot da je cigaretni dim, je trenutno med najstniki in nekdanjimi kadilci zelo priljubljena. Anketa iz leta 2017, ki jo je financiral Nacionalni inštitut za zlorabo drog v ZDA je pokazala, da je v zadnjih 30 dneh približno eden od šestih mladostnikov, starih od 14 do 16 let, uporabil elektronsko cigareto.

Kajenje elektronskih cigaret je zelo priljubljeno. Delno zaradi količine nikotina, ki ga lahko uporabniki prosto uravnajo, delno pa zaradi videza in občutka kajenja brez domnevno izjemnih tveganj za zdravje, ki so prisotne pri kajenju klasičnih tobačnih cigaret. Vendar se dokazi, da kajenje elektronskih cigaret ni popolnoma varno, vse bolj kopičijo. Nedavne raziskave na podlagi standardnih toksikoloških testiranj so pokazale, da elektronske cigarete vsebujejo arome in druge kemikalije, ki škodijo celicam. Druge raziskave so zaznale visoke koncentracije težkih kovin v tekočinah za elektronske cigarete, ki so prišle v stik s pripadajočo grelno tuljavo posamezne naprave.

Za novo raziskavo so Rule in njeni sodelavci, vključno z vodilnim doktorjem Pablo Olmedo, zbrali vzorec 56 dnevnih uporabnikov elektronskih cigaret iz okolice Baltimora v ZDA. Sodelujoči v raziskavi so s seboj prinesli lastne elektronske cigarete. Znanstveniki so nato iskali sledi za 15 najpogostejših težkih kovin v tekočinah razpršilcev za polnjenje, v tekočinah rezervuarjih, ki so v stiku s kovinsko tuljavo naprave in v proizvedenih aerosolih.

V skladu s predhodnimi študijami so v elektronskih tekočinah za polnjenje elektronskih cigaret našli minimalne koncentracije težkih kovin, vendar pa je bila koncentracija kovin v tekočinah, ki so bile izpostavljene grelnim tuljavam v rezervuarjih elektronskih cigaret, veliko bolj povišana. Razlika med koncentracijami težkih kovin je pokazala, da so težke kovine najverjetneje prišle iz tuljave. Najpomembnejše je, da so znanstveniki dokazali, da je bila kovinska kontaminacija prenesena na aerosole, ki se proizvedejo s segrevanjem tekočine elektronskih cigaret.

Med težkimi kovinami, ki so jih zaznali v aerosolih, so bile najbolj zaskrbljujoče prisotnosti svinca, kroma, niklja in mangana, saj so vsi strupeni za vdihavanje. Povprečna količina svinca v aerosolih je znašala 15 µg/kg, kar je 25-krat več od koncentracije svinca v razpršilu za polnjenje. Skoraj 50 % vzorcev aerosolov je imelo koncentracijo svinca višjo od mejnih vrednosti, ki jih je določila ameriška Agencija za varstvo okolja (EPA). Prav tako so koncentracije niklja, kroma in mangana presegle varne ravni v aerosolih. »To so bile zgolj povprečne vrednosti,« je dejala Rule.

»Dejanske ravni teh kovin so se močno razlikovale od vzorca do vzorca in so bile pogosto višje od varnih meja.« Ogrevalne tuljave elektronskih cigaret so običajno izdelane iz niklja, kroma in nekaj drugih elementov, zaradi česa so najverjetneje izvor kovinske kontaminacije. Izvor svinca pa ostaja skrivnost. Prav tako ostaja skrivnost, kako sledi težkih kovin iz tuljave preidejo v tekočine. »Ne vemo še, ali kovine kemično pronicajo iz tuljave ali se uparjajo,« povzema Rule. V drugi raziskavi, ki jo je vodila Angela Aherrera iz šole za javno zdravje John Hopkins Bloomberg, v kateri je sodelovalo 56 kadilcev elektronskih cigaret in njihovih naprav, so bile količine niklja in kroma v urinu in slini uporabnikov povezane z izmerjenimi količinami teh kovin v aerosolu, kar je potrdilo, da so uporabniki elektronskih cigaret izpostavljeni tem strupenim težkim kovinam.

Raziskovalci so opazili, da so količine kovin v aerosolih višje v elektronskih cigaretah, kjer se kovinska tuljava pogosteje zamenja, kar kaže na to, da so nove tuljave izvor zaznanih težkih kovin. Prav tako so v 10 od 56 vzorcev tekočin in aerosola odkrili tudi znatne količine arzena, kovinskega elementa, ki je lahko zelo strupen. Prehod arzena v tekočino elektronske cigarete je še ena skrivnost, in s tem še en dejavnik, na katerega bi se regulatorji morali osredotočiti.

Rule in njena ekipa načrtujejo nadaljnje raziskave izpostavljenosti kadilcev elektronskih cigaret težkim kovinam in njihov vpliv na zdravje ljudi. »S to raziskavo smo dokazali izpostavljenost težkim kovinam, kar je prvi korak, vendar moramo ugotoviti tudi dejanske vplive na zdravje ljudi,« poudarja Rule.

Študija je dostopna [tukaj](#).

Objavljeno 22.2.2018 na [news-medical.net](#)

• [Uporaba cigaret, cigar in pip ter s tem povezano tveganje za prezgodnjo smrt](#)

Strokovnjaki so s statistično raziskavo izdatno potrdili tveganje za prezgodnjo smrt uporabnikov cigaret, cigar in pip med populacijo ZDA.

V nacionalno reprezentativno longitudinalno raziskavo, s katero so ugotavljali povezavo med uporabo cigaret, cigar in pip ter tveganjem za smrt, je bilo vključenih 357.420 udeležencev. Dokazali so, da obstaja statistično občutno povišano tveganje umrljivosti za rakom zaradi uporabe tobaka med trenutnimi in bivšimi kadilci cigaret, cigar in pip. Zaradi hitrih sprememb v tobačni industriji in inovacijah tobačnih izdelkov so ocene za tveganje prezgodnje umrljivosti v povezavi z gorljivimi tobačnimi izdelki nujne.

Nacionalna longitudinalna raziskava je dolgoročno zdravstvena študija s spremljanjem umrljivosti, ki vključuje demografske in druge podatke iz popisa prebivalstva, informacije o uporabi tobačnih izdelkov in podatke o umrljivosti iz nacionalnega indeksa smrtnosti. V tej študiji so udeleženci posredovali podatke o uporabi tobaka na začetku raziskave od leta 1985 do konca leta 2011.

Raziskava vključuje 357.420 udeležencev, ki so poročali uporabo izključno cigar, pip ali cigaret oziroma poročali neuporabo kateregakoli tobačnega izdelka. Prav tako so zbrali podatke o dnevni ali občasni rabi tobačnih izdelkov, ter osnovne podatke o starosti, spolu, rasi, izobrazbi in letu ankete.

Rezultati ankete so pokazali, da je bila večina sedanjih in nekdanjih kadilcev cigar in pip moških (79,3 % in 98 %), kadilci cigaret so glede spola bili bolj enakomerno razporejeni (46 % sedanjih kadilcev je moških). Med spremljanjem je bilo zabeleženih 51.150 smrti. Kadilci izključno cigaret (razmerje ogroženosti - HR[1] 1,98) in kadilci izključno cigar (HR 1,20) so imeli višje tveganje smrtnosti na vseh področjih kot ljudje, ki niso nikoli kadili. Kadilci izključno cigaret (HR 4,06), kadilci izključno cigar (HR 1,61) in kadilci izključno pip (HR 1,58) imajo povišano tveganje za smrt zaradi raka, ki ga povzroča raba tobačnih izdelkov (vključno z rakom mehurja, požiralnika, grla, pljuči, ustne votline in trebušne slinavke). Med občasnimi uporabniki cigaret so bile opažene statistično pomembne visoke ravni smrti za pljučnim rakom (HR 6,24), rakom ustne votline (HR 4,62), smrti za posledicami krvnega obtoka (HR 1,43), kardiovaskularne smrti (HR 1,24), smrti za posledicami možganske kapi (HR 1,39) in kronične obstruktivne pljučne bolezni (HR 7,66). Vrednosti za kadilce, ki kadijo dnevno, so bile za vse kazalnike še dodatno povišane. Tako je raziskava dokazala, da je uporaba cigar, pip in cigaret povezana s povišanim tveganjem za prezgodnjo smrt.

Povzetek študije je dostopen [tukaj](#).

Objavljeno, dne 19.2.2018 na [NCBI](#).

[1] ang. Hazard ratio - razmerje ogroženosti, ki označuje razmerje med dvema danima spremenljivkama. Med drugim se uporablja v zdravstvenih testiranjih zdravil. Na primer, bolniki so razdeljeni v dve skupini – testna in kontrolna skupina. Če umre 2-krat več bolnikov iz skupine, ki je zdravilo prejela, v primerjavi s kontrolno skupino v enakem časovnem obdobju, je HR testiranega zdravila 2,00.

• [Tobačna industrija privablja afriške kmete z lažnimi obljubami o blaginji](#)

Imamo več kot 20.000 malih kmetov, ki gojijo tobak. Ta industrija je odločilna za zmanjšanje revščine", trdi uradnik zambijske razvojne agencije v pogovoru o politični ekonomiji trgovine, tobačne kontrole in gojenju tobaka. Takšno izjavo so raziskovalci slišali v vseh treh raziskanih državah (Kenja, Zambija in Malavi) in prevladuje na ministrstvih za trgovino, razvoj in finance v več državah z nizkimi prihodki, kjer gojijo tobak.

Z znižanjem rabe tobaka v večini držav z visokimi prihodki je Afrika postala novo polje tobačne industrije za pridobitev novih uporabnikov tobačnih izdelkov. To želijo delno doseči z bojem proti vsaki državi v regiji, ki želi izpolnjevati Konvencijo Svetovne zdravstvene organizacije o nadzoru nad tobakom (FCTC). Tobačna industrija se ob tem sklicuje na domnevno neskladnost Konvencije s trgovinskimi sporazumi, hkrati pa trdi, da gojenje tobaka omogoča preživetje milijonov manjših kmetov s podoželjiva v posameznih državah.

Raziskovalni novinarji so izvedli anketo med več kot 1800 malimi kmeti, ki se preživljajo s pridelovanjem tobaka. Osredotočili so se na splošno dobro počutje v njihovih gospodinjstvih, se posebej jih je zanimalo, ali gojenje tobaka resnično omogoča takšen življenjski standard kot trdi tobačna industrija.

Plačilo v gotovini

Ugotovili so, da je eden glavnih razlogov za gojenje tobaka ta, da so kmetje od tobačnih podjetij, ki odkupujejo liste tobaka, na koncu sezone plačani v gotovini, kar ne velja za večino pridelkov.

V veliki večini primerov obstaja razlika med pogodbenimi kmeti in neodvisnimi kmeti. Pogodbeni kmetje prejmejo še dodatno spodbudo. Delajo na podlagi pogodbe s podjetji, ki odkupujejo liste tobaka. Ti jim na začetku sezone priskrbijo vse potrebno – semena, gnojilo, pesticide in drugo – in na koncu sezone zagotavljajo nakup (ne pa dejanske cene). Neodvisni kmetje morajo svoje potrebnosti kupiti sami, s sposojenim ali prihranjenim denarjem in z negotovostjo, ali bodo na koncu sezone svoje izdelke sploh lahko prodali.

Samo nekaj podjetij, ki kupuje liste tobaka, nadzoruje nakupni trg. Zato ni presenetljivo, da se kmetje pritožujejo nad ceno, ki je nižja od razumne. Hkrati pa podjetja pogodbenim kmetom napihnjene stroške predsezonskih potrebščin odštejejo od dejanskega končnega izplačila za liste tobaka. Nesmiselno je vprašati kmeta, ki goji tobak, po letnem zaslužku (dobiček od prodaje pridelkov z odštetimi stroški za nakup semen, gnojila in pesticidov), kajti v tega ni vsteto neplačano delo njegove družine, brez pomoči katere, gojenje tobaka ne bi bilo mogoče.

Neplačani družinski člani

Pridelava tobaka je ena najbolj delovno intenzivnih dejavnosti pridelave rastlin v Podsaharski Afriki.

Vsaka smiselna ocena odvisnosti kmetov od tobaka za preživetje njihovih družin mora vsebovati neplačani trud družine. Ta je bil vstet v raziskavo kot končne ure dela družine pri gojenju tobaka. Ta čas so obračunali pri upoštevanju najnižje plače, ki bi jo zaslužili, če bi pomagali pri delu lokalnim pridelovalcem. V Kenji bi kmetovalec – ob upoštevanju neplačanega dela družinskega člana – bil na izgubi. Do enakega zaključka so prišli v Zambiji, kjer so pogodbeni kmetovalci zabeležili izgube že pred upoštevanjem neplačanega dela družine. Kmetovalci so poročali o pritisku, naj delajo zgolj pogodbeno, z obrazložitvijo, da bodo imeli višji prihodek. Vendar je njihov prihodek veliko nižji od povprečnega prihodka na podoželjiva in veliko slabši od prihodka za druge pridelke (soja in paprika).

Kdo resnično zasluži?

Ogromni profiti, ki jih tobačna industrija beleži, slonijo na neplačanem oziroma zelo slabo plačanem delu kmetovalcev in njihovih družin. Leta 2011, ko se je raziskava pričela, sta korporaciji British American Tobacco (BAT) in Imperial Tobacco objavili 34 % in 39 % dobička. Leta 2015 so plača in bonusi direktorja BAT znašali 10 milijonov dolarjev, za direktorja Imperial pa 5 milijonov dolarjev.

Objavljeno, dne 1.1.2018 na [The Conversation](#).

[Nazaj na vrh](#)

NAPOVEDNIK DOGODKOV S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

• [2. vsakoletna konferenca o elektronskih cigaretah 2018. 30.4.2018, Washington D.C. ZDA](#)

30.4.2018 se bo v prestolnici ZDA odvijal vrh o elektronskih cigaretah. Govor bo tekel o najnovejših spoznanjih okrog njihove (ne)varnosti, o vzpostavitvi regulacije in o javnem zdravju. Vrha se bodo aktivno udeležili številni znanstveniki, strokovnjaki in odločevalci na področju javnega zdravja. Otvoritveni govor bo imel Mitch Zeller - direktor Centra za tobačne izdelke ameriškega vladnega urada za hrano in zdravila, hkrati pa bo sodeloval tudi v razpravi na kateri bo predstavil načrt vladnega urada glede tobaka in nikotina. Preteklega vrha iz leta 2017 se je udeležilo približno 300 obiskovalcev. Organizatorji tudi letos pričakujejo podobno število udeležencev.

Informacije o prijavah, o govoricah in o ostalih informacijah najdete [tukaj](#).

• **11. mednarodna znanstvena konferenca - Medpoklicno povezovanje na različnih ravneh zdravstvenega varstva: trendi, potrebe in izzivi, 7.6.2018, Bled, Slovenija**

Konferenca je namenjena predstavitvi aktualnega raziskovalnega in razvojnega dela iz kliničnih okolij, visokošolskih in drugih zavodov ter predstavitvi razvojnih strategij na področju sodobne zdravstvene obravnave v zaostrenih gospodarskih razmerah. Na konferenco so vabljeni tudi magistrski in doktorski študenti ter njihovi mentorji.

TEMATSKA PODROČJA

- Determinante zdravja in odzivi stroke zdravstvene nege na sodobna stanja/izžive/potrebe
- Medpoklicno in medsektorsko povezovanje za razvoj kakovostne zdravstvene obravnave
- Promocija zdravja (otroci in mladina, delovno aktivna populacija, zdrav v tretje življenjsko obdobje)
- Gibanje in telo
- Modernizacija zdravstvene nege (e-zdravstvena nega, sodobna zdravstvena nega)
- Izboljšave in spremembe v zdravstveni negi na podlagi raziskovanja in na dokazih podprte prakse
- Starajoča se populacija in sodobna zdravstvena obravnava – trendi in razvoj
- Družba, zdravje in politika
- Klinično raziskovanje – primeri izboljševanja prakse

Na konferenci bomo aktivno sodelovali tudi mi v SZOTK. Več informacij o rokih prijave in oddaje strokovnih prispevkov ter informacije o višinah kotizacije najdete na spletnih straneh Fakultete za [zdravstvo Angele Boškin](#) oziroma [tukaj](#).

• **ENSP - CNPT Mednarodna konferenca o nadzoru tobaka 2018, 14.6.-16.6.2018, Madrid**

3. Mednarodna konferenca [Evropske Mreže za preventivo pred kajenjem](#) bo organizirana s partnersko organizacijo [Comité Nacional para la Prevención del Tabaquismo \(CNPT\)](#) v Madridu.

Na spletni strani konference je odprto zbiranje strokovnih vlog za teme, ki bodo predstavljena na konferenci. Na spletni strani se zbirajo tudi prijave. Program bo objavljen v kratkem.

• **Konferenca: Zdravje starostnikov, 21.9.2018, Grand hotel Portorož, Slovenija**

Namen 2. letne znanstvene in strokovne mednarodne konference "Zdravje starostnikov" Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem, ki bo potekala 21. septembra 2018, je opozoriti na zdravstvene probleme starejše populacije, predstaviti aktualne študije na tem področju in nove pristope, ki se uporabljajo v praksi. Program konference se bo osredotočil na zmanjševanje oz. odpravljanje dejavnikov tveganja ter krepitev zdravja starejše populacije, in bo potekal v sklopu petih vsebinskih področij - sekcij konference:

- Psihosocialni vidiki prilagajanje na staranje
- Problemi in izzivi v prehrani starostnikov
- Starostnikom prilagojene IKT rešitve in storitve
- Starostnik - okolje
- Telesna (ne)aktivnost in njen pomen za zdravje starostnikov

Konferenca je namenjena strokovnjakom iz prakse, raziskovalcem, visokošolskim učiteljem in študentom, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo s področjem javnega zdravja in z njim povezanih strok.

Program konference bo potekal v slovenskem in angleškem jeziku.

Aktivni udeleženci konference se lahko prijavijo do 30. junija 2018, za vse ostale udeležence pa je zadnji roki prijave najkasneje do 20. avgusta 2018. Več informacij o višini kotizacije za udeležbo najdete [tukaj](#).

Konferenca bo potekala v konferenčnih prostorih Grand hotela Portorož.

• **Svetovni kongres o raku, UICC, 1.10.-4.10.2018, Kuala Lumpur, Malezija**

Cilj kongresa 2018 je zagotoviti zelo raznolik in privlačen program, ki temelji na strokovnem znanju članov UICC in drugih mednarodnih strokovnjakov za rak. Program bo zajemal 5 tematskih sklopov, o katerih si lahko več preberete [tukaj](#).

Odprto je prejetje priporočil o temah in sklopih na [tej spletni povezavi](#).

[Nazaj na vrh](#)

RAZPISI S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA

• **Javni razpis za izbiro izvajalca programa "Mladi za napredek Maribora" za obdobje 2018 - 2021**

V okviru programa »Mladi za napredek Maribora« učenci in dijaki vključeni v osnovne šole, srednje šole, domove za učence ter dijaške domove s sedežem v Mestni občini Maribor, pripravljajo raziskovalne naloge in inovacijske predloge (v nadaljevanju: raziskovalne naloge). Program je namenjen odkrivanju in vzpodbujanju ustvarjalne dejavnosti mladih, v okviru katerega se sofinancira strokovna pomoč mentorjev v osnovnih in srednjih šolah, domovih za učence in dijaške, strokovna pomoč zunanjih strokovnjakov iz posameznih področij ustvarjanja, materialni stroški izvedbe ocenjevanja pisnega dela oddanih nalog in zagovorov oddanih nalog, nagrade za najuspešnejše naloge, prijava najboljših nalog na državna in mednarodna tekmovanja, izvedba delavnic, srečanj, prireditev, predstavitev, razstav in izletov ter spremljevalne aktivnosti, ki vzpodbujajo učence in dijaške k ustvarjalni dejavnosti.

S tem javnim razpisom se izbira izvajalec programa "Mladi za napredek Maribora" za izvedbo naslednjih nalog:

- priprava javnega natečaja za izbiro najboljših raziskovalnih nalog,
- sodelovanje z osnovnimi in srednjimi šolami ter domovi za učence in dijaške s sedežem v Mestni občini Maribor,
- zbiranje raziskovalnih nalog, prijavljenih na javni natečaj in priprava ustreznih podatkov, gradiv in dokumentacije za delo ocenjevalnih komisij in organizacijskega odbora v zvezi z javnim natečajem,
- izvedba koordinacijskih aktivnosti med prijavitelji na javni natečaj, strokovno komisijo, ocenjevalnimi komisijami ter organizacijskim odborom, ki sodelujejo v postopku javnega natečaja,
- naloge v zvezi s predstavitvami, zagovori ter ocenjevanjem raziskovalnih nalog,
- obdelava rezultatov javnega natečaja,
- organizacija zaključnega srečanja mladih raziskovalcev in njihovih mentorjev ter organizacija spremljajočih aktivnosti,
- priprava in tisk zbornika letnega srečanja mladih raziskovalcev in njihovih mentorjev,
- priprava in tisk priznanj,
- druge administrativno – tehnične in organizacijske naloge za izvedbo občinskega programa »Mladi za napredek Maribora«.

Pogoji, ki jih mora izpolnjevati vlagatelj za prijavo na javni razpis:

- da je pravna oseba, registrirana kot javni zavod, društvo ali zveza društev,
- da je izvajalec programov za dodatno izobraževanje, prostočasnih aktivnosti za mlade in vzpodbujanje ustvarjalne dejavnosti mladih,
- da ima sedež oziroma registrirano enoto v Mestni občini Maribor in deluje na njenem območju,
- da je pravna oseba iz prve alineje registrirana za opravljanje dejavnosti, ki je predmet tega javnega razpisa, zlasti za pripravo in izvajanje programov s področja vzpodbujanja ustvarjalnega in raziskovalnega dela z mladimi ter organiziranja prireditev in srečanj z navedenega področja,
- da nima neporavnanih obveznosti do Mestne občine Maribor,
- da ni v postopku prisilne poravnave, stečaja ali likvidacije.

Dodatne pogoje in ostalo razpisno dokumentacijo najdete na spletnih straneh Mestne občine Maribor oziroma [tukaj](#).

Razpisuje: Mestna občina Maribor

Vrednost razpisa: Načrtovana višina sredstev za financiranje izvajanja programa »Mladi za napredek Maribora« za šolsko leto 2018/2019 je 50.000 EUR, od tega v letu 2018 v načrtovani višini 8.000,00 EUR in v letu 2019 (do zaključka javnega natečaja v šolskem letu 2018/2019) v višini 42.000,00 EUR.

Rok prijave: 03.04.2018

• **Javni razpis MOP za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij, ki delujejo na področju ohranjanja narave, okolja in prostora**

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje projektov nevladnih organizacij (NVO) za leti 2018 in 2019, ki delujejo na področju ohranjanja narave, okolja in prostora, in sicer na naslednjih vsebinskih področjih:

1. **trajnostnega razvoja na področju varstva okolja**, kar vključuje ukrepe, ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje za prehod v zeleno, z viri gospodarno in konkurenčno nizkoogljično družbo in gospodarstvo, predvsem na področjih: A) podnebne spremembe (ozaveščanje in izobraževanje za različne ciljne skupine, obnovljivi viri energije, portal o podnebnih spremembah, promocija in izobraževanje o ZeJN po javnih zavodih in ustanovah), trajnostna mobilnost in promet, trajnostna potrošnja in proizvodnja, trajnostna gradnja, trajnostni turizem, zeleno javno naročanje, B) prehod v krožno gospodarstvo, okolje in razvojno sodelovanje, učinkovita raba virov, snovna učinkovitost, C) preprečevanje odpadkov, ponovna uporaba in zmanjševanje potrošnje embalaže in nagrobnih sveč, Č) vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj, orodja za ocenjevanje vplivov na okolje v življenjskem krogu;

- ohranjanja narave, in sicer na področjih:** A) ohranjanja biotske raznovrstnosti, zlasti preprečevanja in obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, s poudarkom na hišnih zivalih ter na rastlinah, vključno z akvarijskimi. B) genskih virov: ozaveščanje o vsebinah, ki urejajo dostop in pravično uporabo ter delitev koristi v povezavi z genskimi viri. C) krajine: priprava izhodišč za varstvo, načrtovanje in upravljanje slovenskih krajin ter promocija Evropske konvencije o krajinah. Č) podzemne jame: ozaveščevalna aktivnost o nedopustnem odlaganju odpadkov v jame, o možnih posledicah in odgovornostih za to.
- na področju prostora:** s poudarkom na produktivnem vključevanju javnosti v procese odločanja o razvoju in urejanju prostora in usposabljanju za zaposlene v občinah, upravnih enotah ter urejanju prostorske problematike v romskih naseljih (koordinacija aktivnosti med prebivalci romskih naselij in pristojnimi institucijami, mediacija ob usklajevanju interesov prebivalcev romskih naselij, okoliskega prebivalstva in lokalne samouprave in pomoč prebivalcem romskih naselij).

Upravičeni prijavitelji:

- Nevladne organizacije (društvo, zavod ali ustanova) s statusom delovanja v javnem interesu na področju varovanja okolja ali področju ohranjanja narave ali področju prostora. Prijavitelj je torej lahko samo pravna oseba, ustanovljena na podlagi Zakona o društvih, Zakona o ustanovah in Zakona o zavodih - samo zasebni zavodi - ki ima uradni sedež na ozemlju Republike Slovenije in ima na dan oddaje vloge na javni razpis priznan status delovanja v javnem interesu po Zakonu o varstvu okolja ali Zakonu o ohranjanju narave ali Pravilniku o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja društva za podelitev statusa društva v javnem interesu na področju prometa, energije in prostora.
- Prijaviteljem ali osebi, ki ima pooblastila za njegovo zastopanje, ni bila izrečena pravnomočna sodba za kazniva dejanja, navedena v prvem odstavku 75. člena Zakona o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15).
- Prijavljen projekt se ni bil sofinancirati iz drugih javnih sredstev (proračuna Republike Slovenije, lokalnih proračunov, drugih virov EU) – prepoved dvojnega financiranja.
- Prijavljen projekt za leti 2018 in 2019 je v vrednosti sofinanciranja vsaj 20.000,00 EUR brez DDV.

Na javni razpis lahko kandidira prijavitelj sam ali v projektne partnerstvu.

Razpisuje: Ministrstvo za okolje in prostor

Vrednost razpisa: 427.000,00 EUR

Podrobne informacije in kriterije razpisa najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 06.04.2018

• [3rd Health Programme: Call for Proposals for Projects 2018](#)

Izvajalska agencija za potrošnike, zdravje in hrano (Chafea) je v okviru tretjega programa za ukrepe Unije na področju zdravja (2014–2020) objavila tri javne razpise za sofinanciranje projektov za leto 2018.

Upravičeni prijavitelji:

Na razpis se lahko prijavijo zakonito ustanovljene organizacije, javni organi, organi javnega sektorja, zlasti raziskovalne in zdravstvene ustanove, univerze in visokošolske ustanove, iz držav upravičenk v okviru programa. Glede drugih pogojev in partnerskih zahtev glej razpisno dokumentacijo.

Razpisuje: Izvajalska agencija za potrošnike, zdravje in hrano (Chafea)

Vrednost razpisa: 4.700.000,00 EUR

Podrobne informacije in kriterije razpisa najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 26.04.2018

• [Razpis v okviru srednjeevropske pobude \(SEP\) za sofinanciranje manjših projektov s ciljem prenosa znanja in dobrih praks](#)

V okviru Srednjeevropske pobude (SEP) je objavljen javni razpis za sofinanciranje manjših projektov s ciljem prenosa znanja in dobrih praks, s poudarkom na prenosu med državami SEP, ki so članice EU, in državami SEP, ki se niso vstopile v EU.

Tematski področji:

- Povezanost (dobro upravljanje in vodenje, trajnostni gospodarski razvoj, okoljska trajnost, itd.)
- Raznolikost (medkulturno sodelovanje, vloga medijev, mednarodno znanstveno sodelovanje, izobraževanje in usposabljanje, itd.)

Upravičeni prijavitelji:

Na razpis se lahko prijavijo pravne osebe javnega in zasebnega prava iz držav članic SEP, ki izpolnjujejo razpisne pogoje. Sodelujejo lahko tudi mednarodne organizacije.

Razpisuje: CEI Cooperation Fund

Vrednost razpisa: 400.000 EUR. Prijavite lahko projekte v vrednosti do 15.000 EUR, sofinancira se do 50% upravičenih stroškov.

Podrobne informacije in kriterije razpisa najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 08.05.2018

• [Razpisa EU za sofinanciranje pilotnih projektov na podkričju javnega zdravstva](#)

Objavljena sta dva razpisa:

- [Rare 2030 - a participatory foresight study for policy-making rare diseases](#)
- [Environmental monitoring of pesticide use through honeybees](#)

Razpisuje: Evropska komisija.

Rok prijave: 15.05.2018

• [EEA and Norway Grants Fund for Regional Cooperation: Call for Proposals](#)

24. januarja je bil objavljen prvi razpis za sofinanciranje čezmejnih in transnacionalnih projektov v okviru novega sklada EGP in norveškega mehanizma za regionalno sodelovanje v vrednosti 15 milijonov evrov. Gre za nov sklad (zanj je rezerviranih skupno 34,5 milijonov evrov), ki je namenjen spodbujanju čezmejnega in transnacionalnega sodelovanja v obliki prenosa znanja, izkušenj in dobrih praks ter krepitev institucij na vseh petih prednostnih področjih Finančnega mehanizma EGP 2014-2021 in Norveškega finančnega mehanizma 2014-2021:

- inovacije, raziskave, izobraževanje in konkurenčnost;
- socialno vključevanje, zaposlovanje mladih in zmanjševanje revščine;
- okolje, energija, podnebne spremembe in nizkoogljično gospodarstvo;
- kultura, civilna družba, dobro upravljanje ter temeljne pravice in svobosčine;
- pravosodje in notranje zadeve.

Upravičeni prijavitelji:

Na razpis se lahko prijavijo pravne osebe javnega in zasebnega prava, tudi NVO, iz držav upravičenk (Bolgarija, Ciper, Češka, Estonija, Grčija, Hrvaška, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija) in sosednjih držav (Albanija, Belorusija, Bosna in Hercegovina, Črna Gora, Makedonija, Moldavija, Rusija, Srbija, Turčija, Ukrajina). V projektih mora sodelovati več partnerjev iz različnih držav. Upravičenci se morajo prijaviti kot konzorcij, ki ga sestavljajo subjekti iz najmanj treh držav. Glede drugih pogojev in partnerskih zahtev glej razpisno dokumentacijo.

Razpisuje: EEA and Norway Grants Fund for Regional Cooperation

Vrednost razpisa: V okviru tega razpisa je na voljo 15 milijonov evrov. Zaposrite lahko za sredstva v višini najmanj 1 milijon evrov (zgornje omejitve ni), višina sofinanciranja je odvisna od pravnega statusa konzorcijskega partnerja, za NVO znaša 90% upravičenih stroškov.

Podrobne informacije in kriterije razpisa najdete [tukaj](#).

Rok prijave: 01.07.2018

• [Horizon 2020: Better health and care, economic growth and sustainable health systems](#)

V okviru prednostne naloge "družbeni izzivi" programa za raziskave in inovacije Obzorje 2020 so objavljeni javni razpisi za sofinanciranje projektov na področju zagotavljanja boljšega zdravstvenega varstva, ekonomske rasti in trajnostnih zdravstvenih sistemov za leta od 2018 do 2020.

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: Finančna sredstva za izvajanje Obzorja 2020 znašajo 77028,3 milijonov EUR v tekočih cenah (odlična znanost – 24441,1 milijonov EUR; vodilni položaj v industriji – 17015,5 milijonov EUR; družbeni izzivi – 29679 milijonov EUR). Letna proračunska sredstva odobri Evropski parlament in Svet v okviru omejitev iz večletnega finančnega okvira.

Podrobne informacije in kriterije razpisa najdete [tukaj](#).

Rok prijave: Rok za oddajo prijave - odvisno od teme, na katero se prijavljate (različno, od 6.2.2018 do 16.4.2019).

[Nazaj na vrh](#)

SLOVENSKA ZVEZA ZA JAVNO ZDRAVJE, OKOLJE IN TOBAČNO KONTROLO

info@zadihal.net

Partizanska cesta 12
2000 Maribor
TEL: +386 5 917 80 76
GSM: +386 51 317 113

